

Stiftelsen NUDU

KommITS 2003

NUDU Nätverket för dialog och utveckling i upphandlingsfrågor

- ✍ Startades av Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Svenskt Näringsliv
- ✍ Syfte att skapa gemensamma förutsättningar för bättre upphandlingar
- ✍ Stiftelse

Styrelse

- ✍ Ordförande Thomas Hallgren Komrev
- ✍ Sekreterare Torbjörn Borg Advokatgruppen AB
- ✍ Jan Edling Almega
- ✍ Rolf Båvik Solna Stad
- ✍ Thure Morin Västerås Stad
- ✍ Kerstin Fogelström Proffice
- ✍ Nils Knutsson Enator
- ✍ Stefan Elgh Anbudsjournalen
- ✍ Arne Johansen Svensk Äldreomsorg
- ✍ Urban Eriksson
- ✍ Lisbeth Hagman

Program och utvecklingsråd inom IT-området

- ✍ Kommuner
- ✍ Landsting
- ✍ Staten
- ✍ Enator
- ✍ WM-Data
- ✍ IBM
- ✍ ASP
- ✍ IFS
- ✍ Sema

Syfte

- ✍ Diskutera parternas problem vid upphandling
- ✍ Kostnader för upphandling
- ✍ Grundmallar för upphandling
- ✍ Kommersiella villkor
- ✍ Konkurrensneutralitet vid upphandling
- ✍ Gemensamma seminarier

IT-upphandlingar - några iakttagelser och trender

KommITS 2003

Sammanfattning.....

Sammanfattning (1)

- ✍ Antalet IT-upphandlingar är omfattande
- ✍ Upphandlingarna kostar miljardbelopp för parterna
- ✍ Mer "matematik" i utvärderingsarbetet
- ✍ Öppen upphandling minskar
- ✍ Förhandlat förfarande ökar
- ✍ Selektiv upphandling ökar kraftigt
- ✍ EGT-annons kompletteras med underlag för anbudsansökan
- ✍ Anbudsansökan håller på att bli en "halv-offert"
- ✍ Övergång från öppen till förhandlad har fördubblats

Sammanfattning (2)

- ✍ Antalet avbrutna upphandlingar har tredubblats
- ✍ Andelen *ej* rangordnade kriterier minskar kraftigt
- ✍ Användning av viktning och poäng har fördubblats
- ✍ Stor andel egenutvecklade avtal
- ✍ Graden av "avtalstvång" varierar stort
- ✍ Avtalstiderna blir längre – särskilt för system

IT-upphandlingar i offentlig sektor.....

Omfattning på IT-upphandlingar

Tre typer av större upphandlingar

- ✍ System, applikationer
- ✍ Ramavtal, tjänster
- ✍ Outsourcing

Antal upphandlingar per år	210-220
Antal inblandade leverantörer	230-250
Antal producerade anbud minimum	4 500

Till detta kommer

- ✍ Upphandlingar av mindre system
- ✍ Konsultupphandling, ej ramavtal
- ✍ Hårdvara
- ✍ Nät- och kommunikationstjänster

Upphandlingskostnader för IT

Miljarder kr/år

Beställare	1.0 – 1.6
Leverantörer	2.7 – 3.5
S:a kostnader	3.7 – 5.1

Detta motsvarar kostnader för hela sjukvård i Landstinget Halland eller

hela den kommunala servicen i Norrköpings kommun eller ...

tre års upphandlingskostnader motsvarar investeringen för Botniabanan

Analys av ett antal IT-upphandlingar.....

Undersökningarnas omfattning

- ✍ Slumpmässigt urval
- ✍ Undersökning 1
 - ✍ Perioden 1999-2000
 - ✍ Drygt ett 80-tal upphandlingar
 - ✍ Cirka 60 utvärderingar
- ✍ Undersökning 2
 - ✍ Perioden 2001-2002
 - ✍ Drygt 90 upphandlingar
 - ✍ Cirka 65 utvärderingar
- ✍ Ingen vetenskap
 - ✍ Visar vindriktning och trender

Utveckling av upphandlingsformer.....

Iur har "upphandlingsformer" utvecklats 999-2000 vs 2001-2002

Öppen

Selektiv

Förhandlad

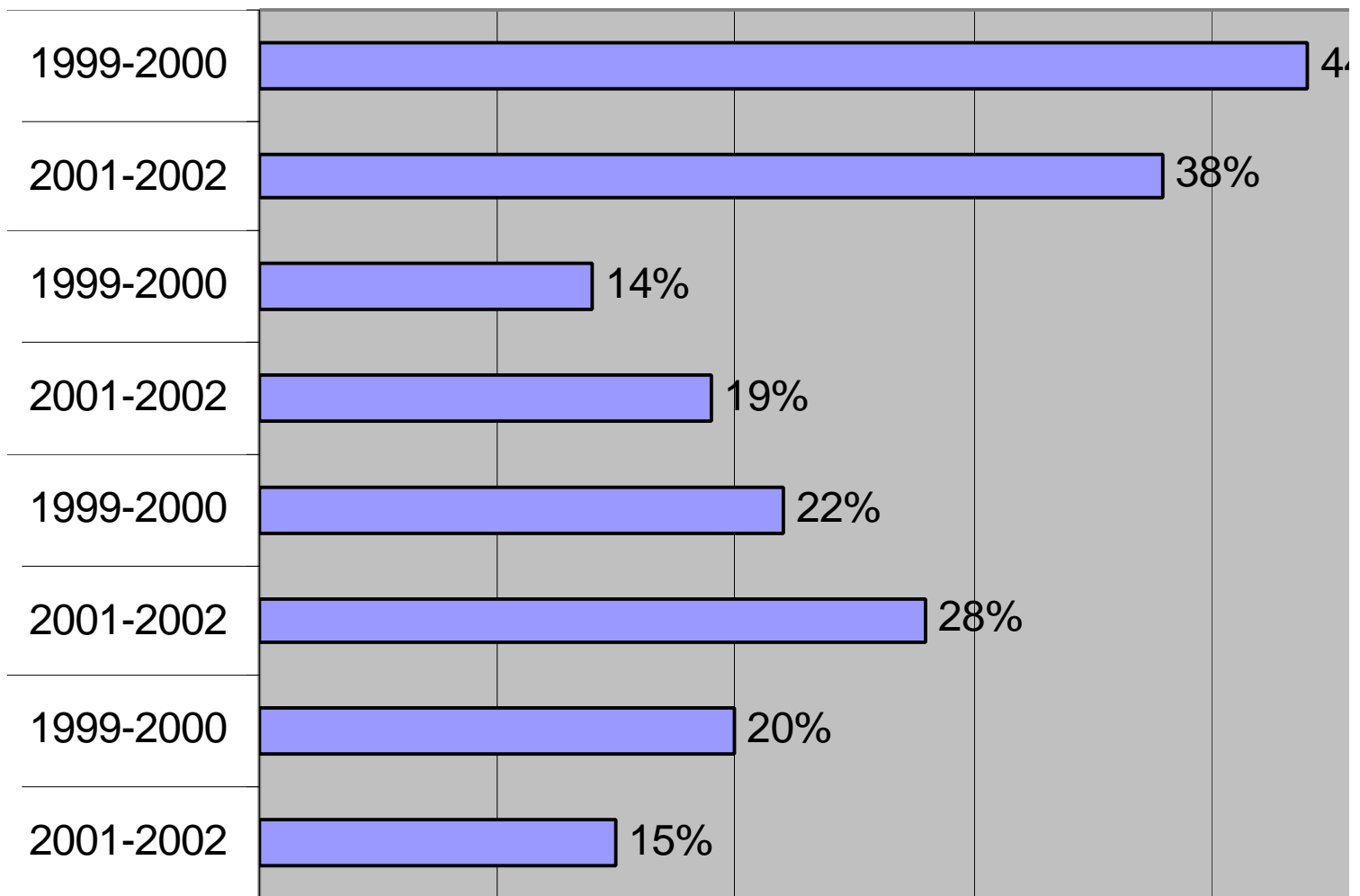
Förenklad

Direktupphandling

Övergång från öppen till förhandlad

Förhandlingen avbryts

Upphandlingsformer (från början)

Olika åsikter om öppen/selektiv vs förhandlad

- ✍ "Förhandlad upphandling är helt otänkbar. Strikt mot LOU"
- ✍ "Hos oss tillämpas endast öppet eller selektivt förfarande"
- ✍ "Omöjligt med öppen upphandling. Vi kan inte utforma förfrågningsunderlaget med sådan precision så att val av bästa anbud kan göras"
- ✍ "Våra krav och behov i kommande kravspecifikation är mycket komplexa och omfattande"
- ✍ "En förhandlad upphandling gynnar bägge parter. Vi skulle fått en sämre uppgörelse med öppen upphandling"

Övergång från öppen till förhandlad

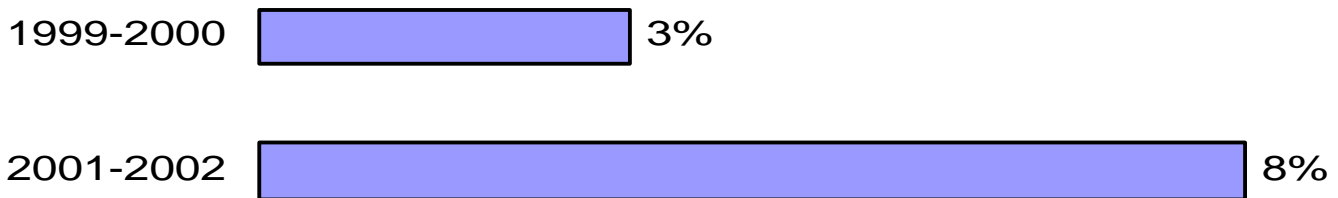
·2000

·2002

Avbrutna Upphandlingar

Några anledningar

- Pengar saknas
- För höga priser
- För många inkomna anbud
- Fel leverantör
- Det har hänt mycket på marknaden
- Kommunstyrelse säger nej till anskaffningen
- Domstolsutslag
- För långdragen domstolsprövning

Förkvalificering

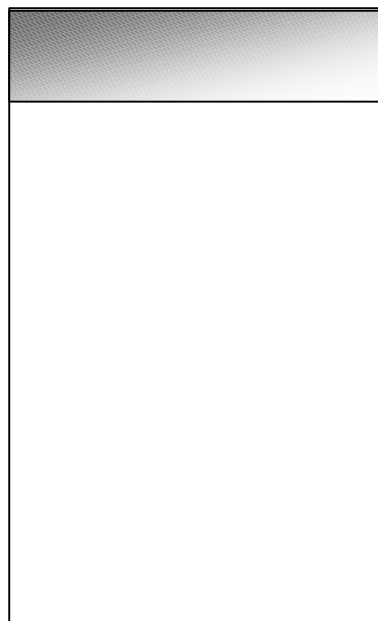

Anbudsansökan 1999 - 2000

EGT-
annons

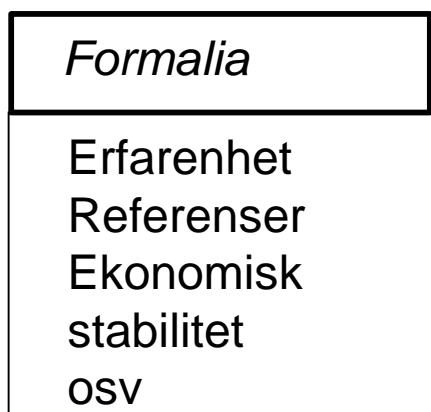
Formalia

Förfrågnings-
underlag, öppen

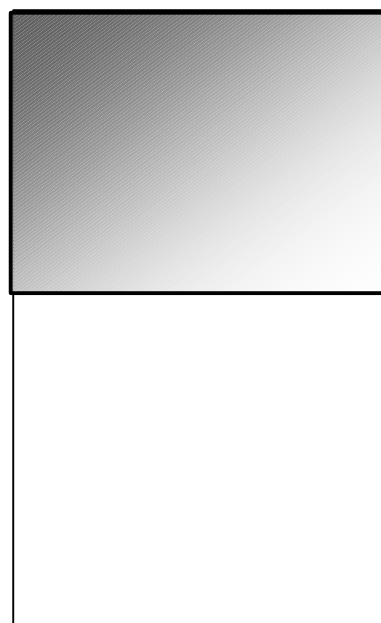

Anbudsansökan 2001 - 2002

Underlag för
anbudsansökan

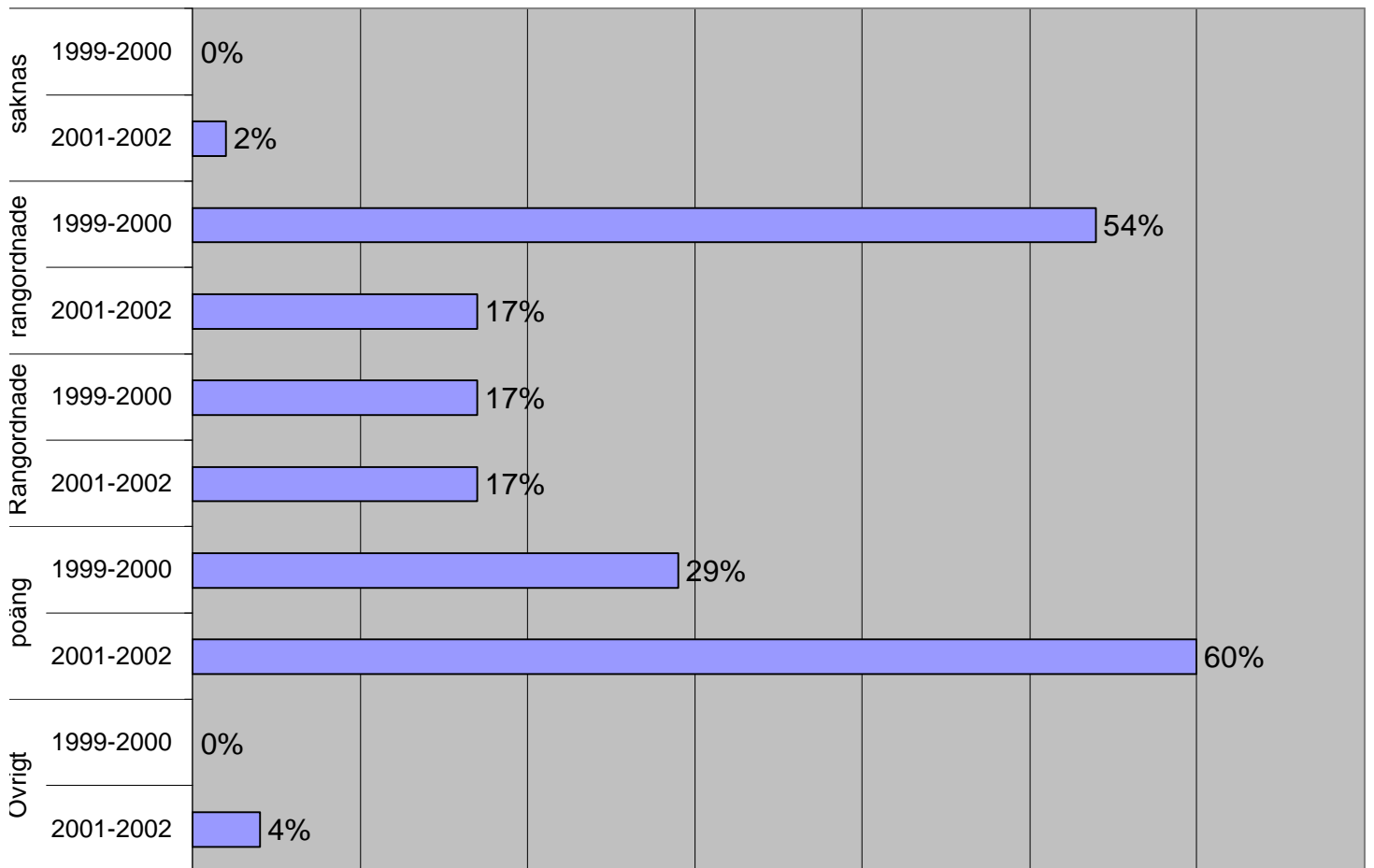
Förfrågnings-
underlag

Utvärderingsarbetet.....

Hantering av utvärderingskriterier

Utvärderingskriterier saknas

- ✍ "De bör-krav som ska uppfyllas förbehåller sig kommunen rätt att besluta i samband med anbudsutvärderingen..."
- ✍ "Ytterligare kriterier kan bli aktuella längre fram i upphandlingen"

Utvärdering av skall-krav

- ✍ Uppställda skall-krav utvärderas ej (ja/nejsvar)
 - ✍ Skall-kraven uppfylls: ok
 - ✍ Skall-kraven uppfylls ej: anbudet utvärderas inte
- ✍ Uppställda skall-krav utvärderas
 - ✍ Vissa skall-krav poängsätts och viktas
 - ✍ Bör-krav och andra kriterier poängsätts och viktas
 - ✍ Prisutvärdering
 - ✍ Slutlig sammanräkning av poäng

Krav på funktionalitet

- ✍ Samtliga funktionskrav måste vara tillgodosedda vid anbudstidens utgång
- ✍ Alla funktioner ska vara klara vid ett visst datum under utvärderingsperioden
- ✍ En "mjukare" hantering av funktionskraven
 - ✍ Delleveranser funktionerna kan ske flera tillfällen. Tex vid
 - ✍ Vid acceptansprovet
 - ✍ < 1 år efter avtalstecknandet
 - ✍ 1-2 år efter avtalstecknandet
 - ✍ Enligt separat tidplan

Matematisk modell 1

✍ Utvärderingskriterium 1

✍ Poäng x vikt = x poäng

✍ Utvärderingskriterium 2

✍ Poäng x vikt = y poäng

✍ Utvärderingskriterium 3

✍ Poäng x vikt = z poäng

✍ Prisutvärdering

✍ Här finns ett stort antal w poäng
metoder och tekniker

✍ Summa poäng = q poäng

Matematisk modell 2

Formel för beräkning av grundpris med justering index

$$\frac{P_n}{P_0} = (f + a_1 \times \frac{(I1)_{n1}}{(I1)_0} + a_2 \times \frac{(I2)_{n2}}{(I2)_0} + a_3 \times \frac{(I3)_{n3}}{(I3)_0} + \dots)$$

Matematisk modell 3

Fig 1

Uppfyllda Bör-krav 1

Poäng för

Uppfyllda Bör-k

10% = X

x 50% +

x 40% +

Bör-krav 1

införande

S:a Bör-krav 2

$$\left. \begin{array}{l}
 \frac{x}{100} \\
 \text{Fig 2} \\
 1 - \frac{x}{100}
 \end{array} \right\} = K$$

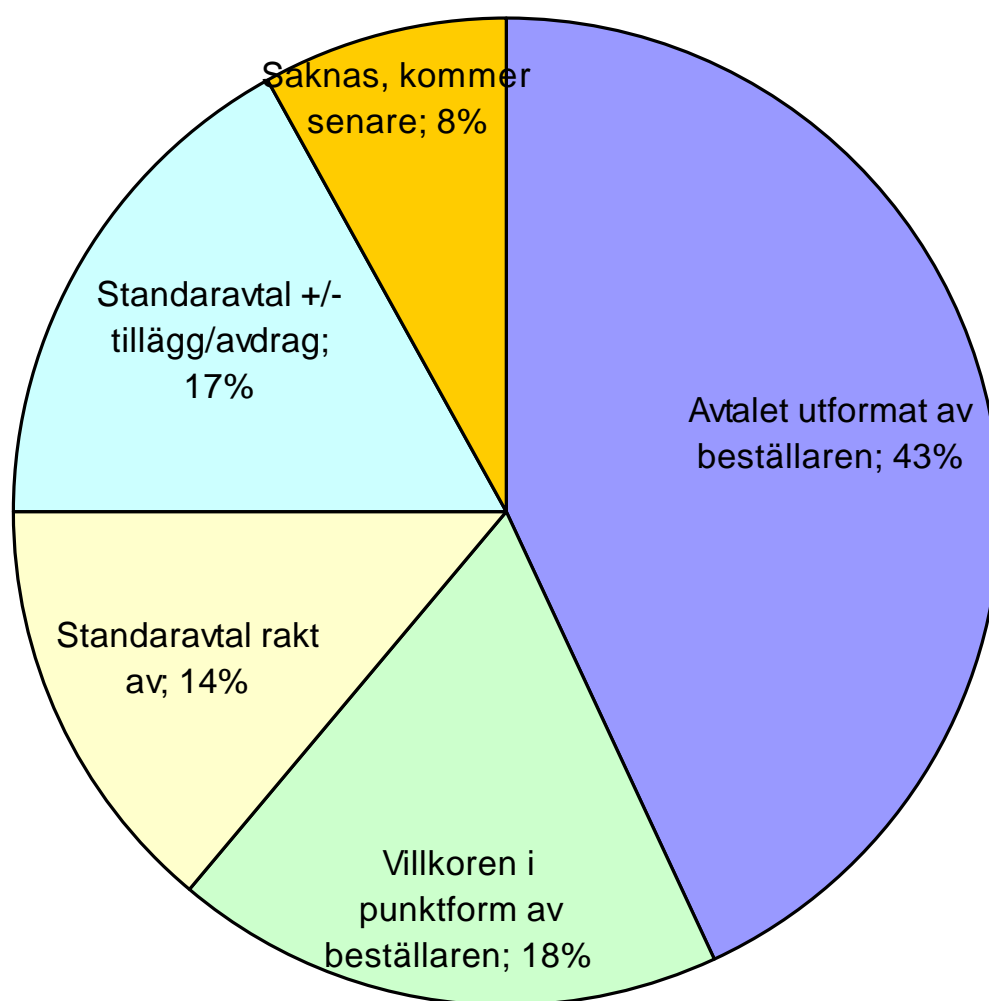
Fig 3

Uppskattat pris x K = Utvärderingsvärde

Avtalsarbetet.....

"Avtalstyper"

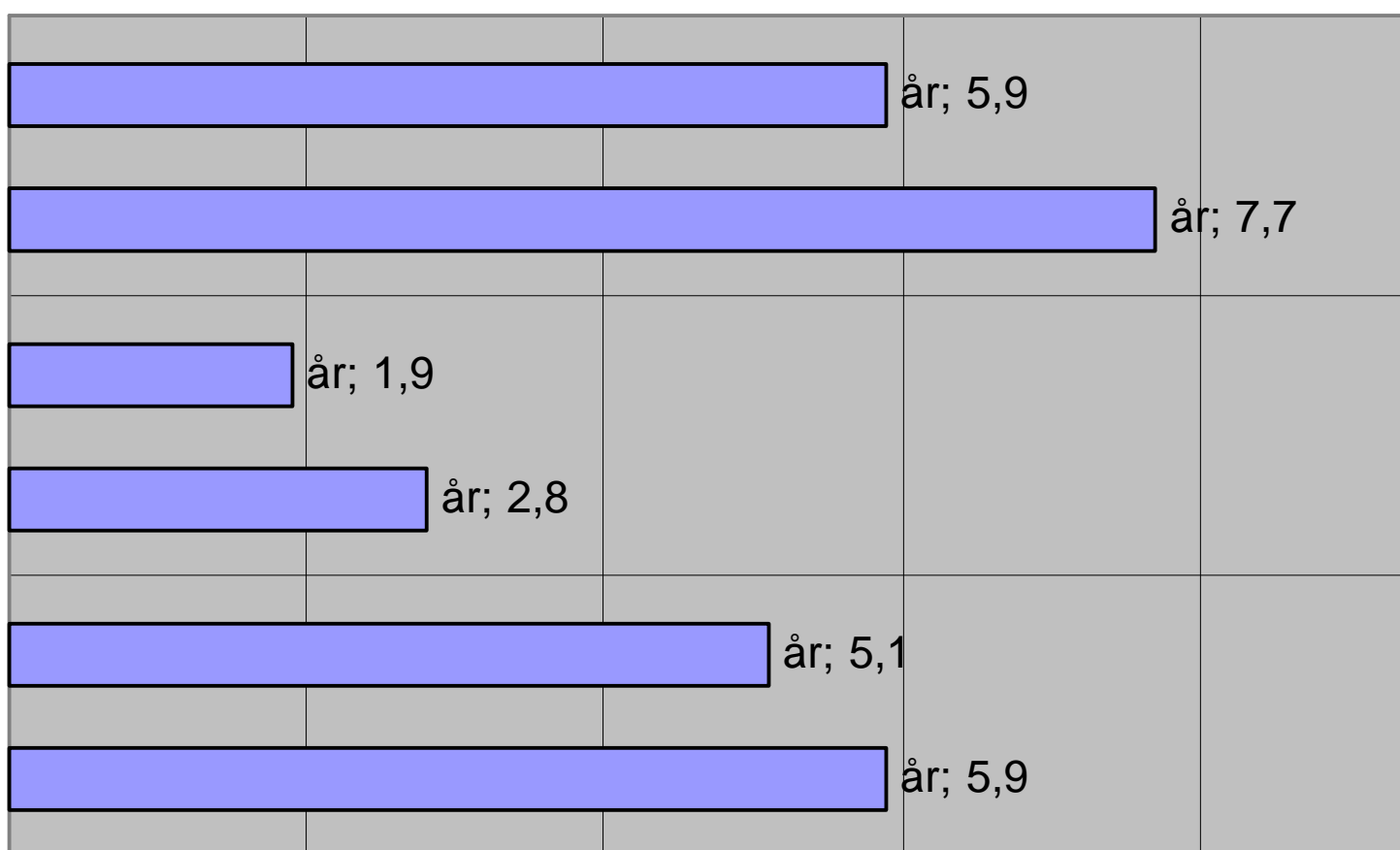

Grad av "avtalstvång"

- ✍ Leverantörerna ombeds föreslå lämpliga branschaccepterade avtal på marknaden
- ✍ Avtal utformas gemensamt mellan beställare och leverantör
- ✍ Förslag till avtalstexter bifogas förfrågan
 - ✍ Reservationer, förbehåll och modifieringar accepteras
- ✍ Utkast till avtal bifogas förfrågan
 - ✍ Synpunkter och kompletteringar efterfrågas
- ✍ De redovisade avtalstexterna skall "i allt väsentligt" gälla
- ✍ Avtalsvillkoren **skall** gälla i sin helhet

Avtalstider

Inkl optioner om förlängning

Upplägg av bastid och optioner

1999 – 2000

Vanligast med

$$\text{✎ } 3 + 2 \text{ år} = 5 \text{ år}$$

$$\text{✎ } 4 + 1 \text{ år} = 5 \text{ år}$$

2001 – 2002

En vildvuxen flora av upplägg

$$\text{✎ } 7 + 2+2+2+1 = 12 \text{ år}$$

$$\text{✎ } 4,5 + 1+1+1+1+1 = 9,5 \text{ år}$$

$$\text{✎ } 1 + 1+1+1+1 = 5 \text{ år}$$

$$\text{✎ } 1 + 2+1 = 5 \text{ år}$$

$$\text{✎ } 3 + 1+1+1+1+1 = 8 \text{ år}$$

$$\text{✎ } 4 + 2+2 = 8 \text{ år}$$